

جيهاد دژى جيهاد له ئه فغانستان

28-09-2021

نووسه ره گان

ناوه ندى ليكولينه وهى رووداو

كورتته : كوشتنى ئه ميرى پيشووى داعشى خوراسان له لايهن تاليبانه وه، ههروه ها خوبه خاوه نكردى داعش له چوار ته قينه وهى دژى تاليبان له جه لائابادى ئه فغانستان، كه هاوكاتن له گه ل ئالوزبوونى په يوه ندى تاليبان و قاعيده، پيشهاتى نوئ و جيگه سه رنجن له په يوه ندى ئه و بزوتنه وه ئيسلاميه چه كدارانهى كه هه لگرى دروشمى حاكميه تن بو ئيسلام له ئه فغان و كيشوه رى ئاسيا.

كوشتنی ئه میری پېشووی داعشی خوراسان له لایه ن تالیبانه وه، ههروهها خوږه خاوه نكردنی داعش له چوار ته قینه وهی دژي تالیبان له جه لالئابادی ته فغانستان، كه هاوكاتن له گه ل ئالوزبوونی په یوه ندي تالیبان و قاعیده، پېشهانې نوې و جیگه سه رنجن له په یوه ندي ته و بزوتنه وه ئیسلامیه چه كدارانه ی كه هه لگري دروشمی حاكمیه تن بو ئیسلام له ته فغان و كیشوه ری ئاسیا. پاش دهر په راندنی قاعیده له سودان، مه لا محمه د عومهری ریبه ری پېشووتری تالیبان ته و ده مه ی نازناوی "أمیر المؤمنین" ی له ته فغانستان هه لگرت (1996_2001) دالده ی ته و ریكخراوه ی دا. نه ك هه رته وه به لكو ته زموونی حوكمرانی بزوتنه وه كه شی له سه ر ئوسامه بن لادن دانا و نه یه یشت بكه وپته ده ست ته مریکا، چونكه پنیو ابوو شه ریعت ریگه نادات كه سیکي موسولمان راده ستی "بېباوه ران" بكات، به لام له وهرزی نوئی گه رانه وه ی تالیباندا بو سه ر ته ختی حوكمرانیی كابول (15 ی ئابی 2021) ریبه ركهانی ئیستای بزوتنه وه كه ده لئین چیت نه قاعیده و نه داعش له ولات پنیویست نین، نه ك هه ر ته وه به لكو گفتی ته وه شیان داوه به ته مریکا و قه تر كه ریگه نه دن ولاته كه یان بپته مایه ی هه رپه شه بو سه ر ئاسایشی جیهان كه روونه مه به ست ته و بزوتنه وه جیهادیبانه یه كه بروایان به سنوور نییه و ته مریکا دوژمنی سه ركه یبانه له پېش هه موویانه وه قاعیده یه كه ریكخراوی دایکی داعشه.

پېشتر ریكخراوی قاعیده به یعه تیان به ئیماره تی تالیبان داوه وه ك خانه خوپی ته فغانستان. له ئابی 2015 شدا تالیبان به گرنگیه وه نوپكردنه وه ی به یعه تی ته یمن زهواهری به مه لا ته ختیری جیگره وه ی مه لا محمه د عومهر راگه یاند، ته مه ش له پناو دهر خستی شه ریعتی جیهادی كه چون جیگای متمانه ی ریكخراویکی وه ك قاعیده یه و ته وه تا به یعه تی پابه نذبوونیشی پ ددات، به لام ئیستا كه بزوتنه وه كه پاش 20 سال گه راره ته وه بو حوكمرانی ته فغانستان، تاویك به فه راموشكردنی قاعیده و خولادان له ناوبردنی و تاویكتر به جوا بكردنی ئاشكرا مامه له ی له گه لدا ده كات.

هیشتا زور روون نییه له ئاینده قاعیده چون مامه له له گه ل تالیبان ده كات و تا ئیستا بیده نگی ئاشكرای هه لبراردووه، به لام ته گه ر وه ك داعش بكه وپته سه نگره ی دژابه تیكردنی ته م بزوتنه وه یه وه، ته وه دوو لیكه وته ی سه ركه ی لئ ده كه وپته وه؛ له لایه ك ته مه ریکا و ولاتانی ناتو ناچار ده كات پشتیوانی تالیبان و حوكمرانییه كه ی بن وه ك قه لغانی دژ به مه ترسییه كهانی سه ریان، ته مه ش له قازانجی تالیبانه كه پنیویستی زوری به هاو كارییه، له لاکه پتر ده یخاته به رده م كیشه و قه رانیکی دیکه گه وه كه "جیهاد دژي دژي جیهاد" ه، ته م ته گه ره ریئتیچووه ش سه رده كیشیت بو مه ترسییه کی گه وهر تر كه ته گه ری كۆچكردنی ناواخنه ئابنی و هه ره پابه ند و ئسولیه كه ی تالیبانه به ره و قاعیده و داعش كه ئیستا تالیبانی ته فغانستانیان پ لاده ره له بنه ما بنچینه ییه كان، به وپنییه ی ده ستی له ناو ده ستی ته مه ریکا دانا له قه تر و خه ریکبوو دو ئالده تره مپ قایلین بكات بچن بو كامپ دیقید بو راگه یاندنی ریكه وته دوو قو لیه كه یان.

لقه خوراسانییه كه ی داعش به دوو هه زار كه سیك مه زنده ده كریت، ته مه ش زور نییه له چاو 100 هه زار چه كداری تالیبان كه پچه كن به نوپترین ته كنه لوژیای ته مه ریکا و نه وروپا كه له هه ره سی حكومه تی ته فغان ده ستیان به سه ردا گرت، به لام له بهر ته وه ی داعش هه مان ته و ته كتیكانه به كارد هینن كه تالیبان خوی به كاریده هینا بو به رهنكار بوونه وه ی ته مه ریکا، له بومی موگناتیسو و شه ری پارتیزانی و ته قینه وه ی خوكوژی، ده توانن سه ر ئییشه په کی گه وهر بو تالیبان دروست بكن كه ئیستا كات و دهر فه تی ته وه ی نییه زیاتر له به ره په کی شه ر بکاته وه، ته ویش پاش به شه ر هاتنی له گه ل چه كداره كانی په نجشیر كه به خویان ده لئین "موجاهیدین" و به سه روكاپه تی ته حمه د مه سه ود بوونه ته مه كوی كۆكردنه وه ی چه كدار و پیکهاته نه یاره كانی تالیبان.

به شیکی سه ره کی پیکه یته ری تالیبان توری حه قانییه كه دهسته خوشکی قاعیده و داعش، ته م خیزانه و شوینكه وته كانیان كه له سیمبوله ئیسلامیه كهانی سه رده می شه ری سو قییه تن له هه شتاكان، وه ك به شه كه ی دیکه ی تالیبان لو كالی و وابه سته ی حوچه ته قلیدییه كهانی قوتابخانه دیوبه ندییه كان نین، هه روه ها كه یغیشیان به و جوانكاریبانه نایه ت كه مه لا برادر و مه كته ب سیاسییه كه ی ده وحی تالیبان له پاش 2013 به سه ر كاروانی بزوتنه وه كه یان هیناوه. پشیانواپه ته و سه ركه وته نی له ته فغانستان ده ست تالیبان كه و توه به ره مه ی "جیهاده" نه ك سیاسه ت و دانوستاندن. هه ر له م سو نكه په شه وه هه ندك له وه زیره كانی حه قانی (چوار له په ك كابینه) به مشتته كو له هه و لپانداوه له مه لا براده ری سه روكی مه كته ب سیاسی تالیبان و په كك له جیگرانی مه لا هه ییه توللا ناخوند زاده ی رابه ری تالیبان بدن كاتیك پیداگری له سه ر حكومه تی بنكه فراوان و كرانه وه ی زیاتر به رووی دنیا كرووه. ته م مشتومپه ش بومیکی دیکه ته و قیتكراوه له ناو تالیبان و هه مووكات ته گه ری هه یه دوو چاری ناكوی و به ریكه كه وته نی ناو خویان بكات.

داعش و قاعیده كه ده چنه وه سه ر په ك به ره باب له وه دا ناكوك بوون كه داعش بیرۆكه ی ئیماره تی ئیسلامی و حوكمی خوجی جیهادییه كهانی له هه ندی ناوچه ی عیراق و سوریا به ره پیدا بو راگه یاندنی خه لافه تیگی گریمانكراو، له كاتیكدا قاعیده له ترسی گه له كومه ی دنیا له به رانه ریان ته وه یان نه ده كرد و دژي بوون. له ئیستا شدا كه ته م سنی ریكخراوه له ته فغانستان به كانگیر بوون. پابه ندی

نژودهولته تي سهرشاني تاليبان و بهيعه تي پيشووي قاعیده به تاليبان و شهرعيه تي جيهادي داعش وهك فهرزيكي بهردهوام له پرواي بزوتنه وه چه كداره كندا، تيكه ل و پيكه ل بووه. له م ميانه يه شدا تاليبان پنيوايه شهرعيه تي كار كردن و قسه ي كوتايي ته نها بو ته وه وهك خانه خوئي ته فغانستان و داعش و قاعیده ده بئيت برؤن. ته وانيش هه موو ولاتان به سهرزه ميني خودا ده زانن و له ناو تاليبان و له خاكي ته فغانستانيشدا گه را و لايه نگرين هه يه و، ته و ناكوكيان ه شي له نيوان ته م دوو ديدگايه دا هه يه كراوه يه به رووي ته گه ري شه رپكي ديكه ي خويناوي ناوخويي ناو "موجاهيده" ه كان، هاوشيوه ي هه مان ته و شه ره خويناوييه ي كه كه وته نيوان بزوتنه وه ئيسلامييه ته فغانيه كان پاش ته وه ي له كوتايي هه شتاكان كوتايان به پيگه و هه ژموني سوڤييه ت هينا له خاكي ته فغانستان.